

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN ONDERZOEK NAAR DE KWALITEITSVERBETERING

o.b.s. De Aanloop

Plaats : Valthermond
BRIN nummer : 18TP|C1
Onderzoeksnummer : 288633
Datum onderzoek : 21 juni 2016
Datum vaststelling : 28 september 2016

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	8
3	TOEZICHTARRANGEMENT	14

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 21 juni 2016 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op o.b.s. De Aanloop. Daarbij is gekeken naar de kwaliteit van het onderwijs en naar naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 20 juni 2013 stelde de inspectie tekortkomingen vast in de opbrengsten en het onderwijsleerproces op o.b.s. De Aanloop. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 16 oktober 2013. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zwak beoordeeld en de inspectie heeft haar toezicht geïntensiveerd. Op 20 mei 2014 vond een onderzoek naar kwaliteitsverbetering plaats. De inspectie beoordeelde de school toen als zeer zwak en het geïntensiveerd toezicht werd gecontinueerd. Op 18 juni 2015 beoordeelde de inspectie De Aanloop tijdens een tussentijds kwaliteitsonderzoek niet langer meer als zeer zwak maar als zwak, omdat was gebleken dat behalve de eindopbrengsten alleen normindicator 5.1 (de uitleg) nog onvoldoende was.

Om na te gaan of de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven en de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is, heeft de inspectie nu een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

Op 20 juni 2013 heeft de inspectie naar aanleiding van de risico-analyse een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd. Dit is toen gecombineerd met een stelselonderzoek. In dit onderzoek bleken de eindresultaten en de uitleg (normindicator 5.1) en daarnaast andere indicatoren van het onderwijsleerproces onvoldoende en werd de school zwak. Tijdens het onderzoek naar kwaliteitsverbetering in mei 2014 bleek dat de school zich onvoldoende ontwikkeld had. Behalve onvoldoende eindopbrengsten waren meerdere belangrijke onderdelen van het onderwijsleerproces zoals de uitleg (normindicator 5.1), de taakgerichtheid (normindicator 5.2), de actieve betrokkenheid van leerlingen (normindicator 5.3) en de planmatige uitvoering van de zorg (normindicator 8.3) en daarnaast nog een aantal indicatoren niet op orde. Ook (gunstige) voorwaarden voor verdere kwaliteitsverbetering ontbraken. Het aangepast arrangement zwak werd omgezet naar zeer zwak. Tijdens het

tusentijds kwaliteitsonderzoek in juni 2015 beoordeelde de inspectie de school niet langer als zeer zwak, maar als zwak. Opnieuw bleken zowel de eindopbrengsten als normindicator 5.1 (de uitleg) onvoldoende.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids en het schoolplan.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids en het schoolplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van jaardocumenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd, te weten verschillende actieschema's, trendanalyses van de middentoetsen 2016 en de analyse van de Centrale Eindtoets 2016. Ook aanvullende vragenlijsten zijn bij de analyse betrokken.
- Schoolbezoek, waarbij in alle groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde.
- Gesprekken met de directie en de intern begeleider over de kwaliteit van de indicatoren.
- Een gesprek met leraren.
- Een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bestuur, na afloop van het schoolbezoek.
- Een afzonderlijk gesprek met een vertegenwoordiging van het bestuur.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: eindresultaten, leerstofaanbod, schoolklimaat, didactisch handelen en afstemming, begeleiding en zorg en (voorwaarden voor) kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Daarnaast heeft de inspectie enkele controles uitgevoerd op bepaalde standaard gecontroleerde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.		•			

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			•	
4.5	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.			•	
4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.7	De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.			•	

Voorwaarden voor kwaliteitszorg		1	2	3	4
10.1	De schoolleiding stuurt de schoolontwikkeling inclusief de kwaliteitszorg aan.			•	
10.2	De schoolontwikkeling is verbonden met de visie op onderwijs, zoals geformuleerd in het schoolplan.			•	
10.3	De schoolleiding zorgt voor een professionele schoolcultuur.			•	
10.4	Bij de zorg voor kwaliteit zijn bestuur, directie, team en andere belanghebbenden betrokken.			•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De inspectie beoordeelt de kwaliteit van het onderwijs op obs De Aanloop opnieuw als zwak vanwege onvoldoende eindresultaten. Daarnaast is de afstemming van de instructie een verbeterpunt. De school valt vanaf 2013 onder geïntensiveerd toezicht van de inspectie. Sindsdien heeft de school diverse maatregelen genomen om haar kwaliteit te verbeteren. Het onderzoek dat nu heeft plaatsgevonden toont dan ook aan dat de school vooruitgang heeft geboekt. Echter, deze verbeteractiviteiten hebben nog (steeds) niet geleid tot voldoende eindresultaten. Uit de gesprekken die de inspectie in dit onderzoek heeft gevoerd met bevoegd gezag en directie, is er gezien de maatregelen die men voornemens is te nemen, wel het vertrouwen dat de kwaliteit van het onderwijs in juni 2017 voldoende zal zijn. Een heldere en breed gedragen

aanpak, specifiek gericht op de verhoging van de eindresultaten is daarbij van wezenlijk belang.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Eindresultaten

De eindresultaten voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde liggen in 2016, 2015 en 2014 beneden de ondergrenzen van de inspectie en zijn om deze reden onvoldoende. In de drie jaren daarvoor (2011, 2012 en 2013) waren de eindresultaten eveneens onvoldoende).

De huidige groep zeven scoort op de middentoets voor begrijpend lezen eveneens onvoldoende, terwijl de score voor rekenen en wiskunde wel voldoende is. Daarmee is het perspectief op een voldoende score op de eindtoets in 2017 wederom niet gunstig. Onlangs is bij deze groep de Entreetoets afgenomen. Een scherpe analyse van deze en andere toetsresultaten en een goed zicht op de (individuele) onderwijsbehoeften moet de basis vormen voor een plan van aanpak, gericht op het versterken van de kennis en vaardigheden van deze groep leerlingen. Het voornemen dat de school heeft om aan het begin van het nieuwe schooljaar gesprekken te arrangeren tussen leerling, ouders en de leraar om daarmee de onderwijsbehoeften goed in beeld te krijgen kan daar zeker aan bijdragen.

Leerstofaanbod

De inspectie beoordeelt alle indicatoren betreffende het leerstofaanbod als voldoende. Het aanbod voldoet aan de hedendaagse kwaliteitseisen, past bij de leerlingenpopulatie en sluit voor de verschillende leerjaren op elkaar aan.

Schoolklimaat

Op o.b.s. De Aanloop gaan leerkrachten en leerlingen op een respectvolle en prettige manier met elkaar om. De school beschikt over een veiligheidsplan om daarmee zowel preventief als curatief de sociale, psychische en fysieke veiligheid te garanderen. Aangezien scholen vanaf 2015 verplicht zijn om jaarlijks de sociale veiligheid bij leerlingen te peilen dient de school hier alert op te zijn.

Didactisch handelen en afstemming

De meeste leraren geven duidelijk instructie en zorgen door adequaat klassenmanagement voor rust in de klas. Leerlingen weten wat hen te doen

staat en werken in de meeste groepen rustig aan hun taken. De leraren gebruiken het model voor directe instructie, maar laten hier soms elementen van weg. Zo is niet in alle lessen even duidelijk wat het doel van de les is, soms ontbreekt een terugblik of ontbreekt het aan een inhoudelijke terugblik op wat leerlingen hebben geleerd. Het is aan te bevelen om het didactisch handelen met alle ins en outs tot kern van de verbetering van de kwaliteit te blijven beschouwen.

Aan de hand van de groepsplannen en de dagplanningen stemmen leraren het onderwijs af op de verschillende instructiegroepen. Het aanbod is in voldoende mate afgestemd op de drie verschillende niveaugroepen. De afstemming van instructie dient een kwaliteitsslag te maken. Soms kunnen de betere leerlingen al eerder zelfstandig aan de slag gaan of kan inhoud van de verlengde of de verdiepte instructie aan kracht winnen door vooraf duidelijk voor ogen te hebben dat deze instructie meer dient te zijn dan het samen maken van de opdrachten.

Begeleiding en zorg

De school volgt de ontwikkeling van alle leerlingen aan de hand van toetsen, observaties en leerlingenwerk. De leraren analyseren leerlingvolgssysteemtoetsen en de methodegebonden toetsen en gebruiken deze voor de afstemming van de lessen in de klas. In tegenstelling tot het vorige onderzoek bieden deze analyses voldoende houvast bij het geven van hulp en zorg aan leerlingen die met bepaalde leerstofonderdelen moeite hebben. Onder aansturing van de intern begeleider werken leraren met een cyclisch systeem van zorg waarin zij groepsplannen, zorgoverzichten, didactische groepsoverzichten en tussentijdse evaluaties maken. Op deze wijze heeft de school behoorlijk geïnvesteerd in de hulp aan (zorg)leerlingen en met name de planmatige uitvoering hiervan is duidelijk zichtbaar in de school.

Kwaliteitszorg

Vanaf het moment dat de school onder geïntensiveerd toezicht kwam te staan, heeft de focus van bevoegd gezag en directie gelegen op de terugkeer naar een basisarrangement. Alle indicatoren van de kwaliteitszorg en ook die van de voorwaarden van de kwaliteitszorg beoordeelt de inspectie als voldoende. De school heeft voldoende zicht op haar leerlingpopulatie hetgeen onder andere blijkt uit de aandacht voor het woordenschatonderwijs. De directie evalueert samen met de intern begeleider de opbrengsten op individueel, groeps- en schoolniveau en maakt hiervan trendanalyses. In deze trendanalyses wordt zichtbaar gemaakt dat de school bij het analyseren van de opbrengsten breed kijkt naar de factoren die op de resultaten van invloed zijn. Daarnaast evalueren directie en team cyclisch alle onderdelen van het onderwijsleerproces. Verbeteractiviteiten zijn planmatig van opzet en de school betreft daar zowel

leraren, leerlingen en ouders als externe partijen bij. In maart 2016 heeft een audit plaatsgevonden. Inmiddels zijn veel afspraken en procedures vastgelegd en vinden met grote regelmaat klassenbezoeken plaats. Daarnaast heeft een aantal leraren door middel van collegiale consultatie een beeld gekregen hoe elders onderwijs wordt gegeven. De school verantwoordt zich naar derden, waaronder de ouders in voldoende mate over haar resultaten en ontwikkeling. Tevens draagt de school bij aan de kwaliteitszorg met betrekking tot burgerschapsvorming en sociale integratie.

3 TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De kwaliteit van het onderwijs vertoont nog steeds belangrijke tekortkomingen en is opnieuw als zwak beoordeeld. Op grond van de ingezette koers is er echter vertrouwen dat de onderwijskwaliteit het komend jaar wel voldoende zal kunnen zijn. Daarom verlengt de inspectie het traject van geïntensiveerd toezicht met maximaal één jaar. Met het bestuur is afgesproken dat de onderwijskwaliteit in juni 2017 weer van voldoende niveau is. De inspectie voert in het tweede kwartaal van 2017 een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering (okv) uit om na te gaan of de tekortkomingen zijn opgeheven.

In het eerste kwartaal van 2017 vindt tussen het bevoegd gezag en de inspectie een voortgangsgesprek plaats. Dit gesprek vindt plaats ná de afname van de leerlingvolgsysteemtoetsen van groep 8. De inspectie verwacht naar aanleiding daarvan (en voorafgaande aan het voortgangsgesprek) een schriftelijke rapportage met een grondige analyse van deze toetsen inclusief een beschouwing met, indien nodig, nog te nemen maatregelen met het oog op de eindtoets 2017.

Het bevoegd gezag stelt een noodscenario indien het in het komend jaar niet lukt om de school voldoende eindresultaten te laten behalen; als dit niet het geval is zal de inspectie de school onder de aandacht van de minister brengen met het verzoek maatregelen te treffen.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.